

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 561 din 24 iulie 2008
Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA a III-a

HOTĂRÂREA
din 20 decembrie 2007
în Cauza Iosif și alții împotriva României
(Cererea nr. 10.443/03)
Strasbourg

În Cauza Iosif și alții împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii B.M. Zupančič, președinte, C. Bîrsan, doamna A. Gyulumyan, domnii E. Myjer, David Thór Björgvinsson, doamnele I. Ziemele, I. Berro-Lefèvre, judecători, și domnul S. Quesada, grefier de secție
,după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 29 noiembrie 2007,
pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 10.443/03) îndreptată împotriva României, prin care 3 cetățeni ai acestui stat, domnul Aurel Iosif și doamnele Doina-Maria Iosif și Daliana-Magdalena Boboșilă-Iosif (reclamanții) au sesizat Curtea la data de 13 februarie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția).

2. Ei sunt reprezentați în fața Curții de domnul I. Olteanu, avocat în București. Guvernul român (Guvernul) a fost reprezentat de agentul său, doamna B. Ramașcanu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La data de 21 noiembrie 2005 Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. Invocând prevederile art. 29 § 3, ea a decis să analizeze în același timp admisibilitatea și temeinicia cauzei.

4. La data de 19 octombrie 2006 camera a respins cererea reclamanților de a ține o audiere.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamanții s-au născut în 1938, 1942 și, respectiv, 1969 și locuiesc la București. Primii doi reclamanți, soți, sunt părinții celei de-a treia reclamante.

A. Geneza cauzei

6. La data de 26 mai 1995 reclamanții au semnat o convenție de ipotecă pe casa lor de vacanță (*bunul*) cu banca B. (*banca*), persoană juridică de drept public, constituind o garanție pentru o parte dintr-un credit acordat de bancă unui terț. Bunul a fost evaluat la 215.699.000 lei românești vechi (ROL). Reclamanții s-au obligat să nu înstrăineze bunul fără acordul scris al băncii.

7. La o dată neprecizată banca și terțul au semnat o convenție de modificare a obiectului și scadenței contractului de credit inițial, fără a-i informa pe reclamanți despre aceasta.

8. În urma lichidării judiciare a băncii, toate creanțele acesteia au fost transmise, la data de 21 iulie 1999, Autorității pentru Valorificarea Activelor Bancare (AVAB), o instituție publică specializată în recuperarea creanțelor statului.

9. La data de 18 septembrie 2001 AVAB i-a somat pe reclamanți să plătească creditul.

B. Acțiunea în anularea ipotecii

10. În cursul anului 2002 reclamanții au sesizat Curtea de Apel București cu o acțiune împotriva AVAB, în vederea anulării ipotecii. Ei au arătat că contractul de ipotecă era nul din cauza modificării esențiale a contractului de credit, modificare cu care nu au fost de acord, și că dreptul de a cere executarea silită a ipotecii era prescris.

11. La data de 19 martie 2002 Curtea de Apel București a recalificat acțiunea în contestație la executare și, în conformitate cu art. 25 alin. 1 din Ordonanța de urgență nr. 51/1998, așa cum a fost modificată prin Legea nr. 409/2001, a dispus ca reclamanții să plătească o cauțiune în valoare de 3.867.331.000 ROL, reprezentând 20% din totalul creditului garantat parțial de către ei.

12. Prin Decizia din data de 9 aprilie 2002, Curtea de Apel București a constatat că reclamanții nu au plătit suma menționată mai sus și a respins acțiunea fără a judeca fondul cauzei.

13. Reclamanții au formulat recurs în fața Curții Supreme de Justiție. Ei s-au plâns de faptul că Curtea de Apel București nu a respectat principiul conform căruia părțile sunt cele care determină cadrul procesului, întrucât le-a recalificat acțiunea în contestație la executare. De asemenea, ei au arătat că Curtea de Apel nu și-a motivat decizia și că nu le-a analizat capetele de cerere.

14. Mai mult, ei au ridicat o excepție de neconstituționalitate a art. 25 alin. 1 menționat mai sus și au solicitat Curții Supreme să suspende judecarea pe fond și să trimită dosarul la Curtea Constituțională. Ei au apreciat că, în ipoteza în care contestația la executare era introdusă de garant pentru o parte din creanță, calculul cauțiunii în funcție de valoarea totală a creanței și nu în funcție de valoarea garanției era contrar principiilor constituționale ale protecției proprietății private și liberului acces la justiție. O astfel de metodă de calcul avea drept consecință obligația de a plăti o cauțiune mai mare decât valoarea bunului ce făcea obiectul executării.

15. Prin Decizia din data de 5 noiembrie 2002, Curtea Supremă a respins recursul reclamanților. Instanța a refuzat să suspende judecarea pe fond și trimiterea dosarului la Curtea Constituțională, pe motivul că excepția de neconstituționalitate se referea în realitate la interpretarea și aplicarea textului de lege și nu la conformitatea sa cu Constituția. Ea a statuat că reclamanții sunt obligați să plătească cauțiunea deoarece anularea ipotecii ar fi avut ca efect imposibilitatea pentru AVAB de a proceda la executarea silită a garanției. De asemenea, ea a apreciat că nu putea să statueze pe fondul cauzei din cauza neplății cauțiunii.

16. Prin Decizia din data de 12 iunie 2003, Curtea Supremă a respins cererea reclamanților de revizuire a deciziei din data de 5 noiembrie 2002.

C. Executarea silită a garanției

17. La data de 22 ianuarie 1999 banca a solicitat Tribunalului București deschiderea procedurii de reorganizare judiciară împotriva terțului, considerând că acesta din urmă se află în încetare de plăți. Reclamanții nu au fost parte în această procedură.

18. Prin Decizia din data de 29 septembrie 1999, Tribunalul București a constatat că dreptul de a solicita executarea silită a contractului de credit era prescris și, prin urmare, a respins cererea băncii.

19. Prin Decizia din data de 29 aprilie 2002, același tribunal a respins ca tardivă cererea în revizuire introdusă de AVAB împotriva acestei decizii.

20. Prin Decizia din data de 14 noiembrie 2002, Curtea de Apel București a admis recursul introdus de AVAB împotriva Deciziei din data de 29 aprilie 2002, a constatat că dreptul de a solicita executarea silită a contractului de credit nu era prescris și a trimis dosarul la Tribunalul București pentru examinarea fondului cauzei.

21. Prin Adresa din data de 7 decembrie 2002, AVAB i-a informat pe reclamanți că imobilul lor va fi vândut la licitație și că anunțul vânzării a fost publicat în 3 ziare.

22. La o dată neprecizată reclamanții au sesizat Curtea de Apel București cu o contestație la executare. Curtea de Apel București le-a solicitat să plătească o cauțiune în temeiul art. 83 alin. 1 (fostul art. 25 alin. 1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/1998. Față de această cerere, reclamanții sau opus și au ridicat o excepție de neconstituționalitate a dispoziției în cauză.

23. Prin adresele din 27 ianuarie și 14 februarie 2003, AVAB i-a informat din nou pe reclamanți că imobilul lor va fi vândut la licitație și că anunțul vânzării a fost publicat în 3 ziare.

24. La data de 5 martie 2003 bunul reclamanților a fost vândut pentru suma de 44.779 dolari americani (USD), adică echivalentul a 1.495.005.014 ROL.

25. La data de 8 aprilie 2003 AVAB le-a solicitat reclamanților să predea imobilului adjudecatului.

26. La data de 13 mai 2003 Curtea de Apel București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate menționată mai sus.

27. Prin Decizia din data de 30 septembrie 2003, Curtea Constituțională a respins excepția, reținând că s-a pronunțat deja asupra aceleiași excepții ridicate în alte cauze și că motivele pe care le-a expus acolo rămân valabile și în speță.

28. La o dată neprecizată, Curtea de Apel București a respins contestația la executare a reclamanților din cauza neplății cauțiunii.

II. Dreptul și practica internă pertinente

A. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51 din 15 decembrie 1998 privind recuperarea anumitor active ale băncilor, modificată prin Legea nr. 409 din 17 iulie 2001

Articolul 25

„(1) Debitorii pot contesta în justiție măsurile dispuse de AVAB potrivit prezentei ordonanțe de urgență și pot face contestație la executare numai după depunerea unei cauțiuni egale cu 20% din valoarea activului bancar supus valorificării.

(2) Dovada privind plata cauțiunii prevăzute la alin. (1) va însoți în mod obligatoriu contestația debitorului fără care aceasta nu va putea fi înregistrată (...)”

29. În urma modificărilor legislative ulterioare, art. 25 alin. 1 a devenit art. 83 alin. 1.

B. Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în redactarea sa de la momentul respectiv

Articolul 2

„(1) Curtea Constituțională asigură controlul constituționalității legilor (...) și a ordonanțelor Guvernului.(...)”

(3) (...) Curtea Constituțională nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției.”

(...)

Articolul 23

„ (1) Curtea Constituțională hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe (...) în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei.

(2) Excepția poate fi ridicată la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanța de judecată.

(3) Nu pot face obiectul excepției (...) prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

(4) Sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere (...).

(5) Pe perioada soluționării excepției de neconstituționalitate judecarea cauzei se suspendă.

(6) Dacă excepția este inadmisibilă, fiind contrară prevederilor alin. (1), (2) sau (3), instanța o respinge printr-o încheiere motivată, fără a mai sesiza Curtea Constituțională.”

C. Decizia nr. 39 din 29 ianuarie 2004 a Curții Constituționale

30. Prin această decizie, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 83 alin. 1 din ordonanța menționată mai sus. Prevederile relevante din decizie sunt următoarele:

„ Drept urmare, deși rațiunile în considerarea cărora legiuitorul a instituit exigența plății unei cauțiuni, constând în preocuparea de a restrânge posibilitatea exercitării cu rea-credință a contestației la executare, în scop exclusiv dilatoriu, nu pot fi minimalizate și, cu atât mai puțin, negate, determinarea apriorică și imperativă a cuantumului cauțiunii, stabilirea acestuia la 20% din valoarea activului bancar supus valorificării, cât și, mai ales, convertirea neplății sale într-un fine de neprimire a contestației la executare sunt excesive și, prin aceasta, îngădesc în mod nepermis accesul liber la justiție. Astfel, în măsura în care cuantumul sumei datorate este deosebit de important, ceea ce îl pune pe debitor în imposibilitate de a achita cauțiunea impusă de lege, acesta este lipsit de dreptul de a formula contestație la executare și de a repune în discuție respectivul cuantum, chiar dacă, prin ipoteză, nu datorează în realitate suma la care a fost impus (...).

Față de cele de mai sus (...), Curtea [constituțională], în numele legii, admite excepția de neconstituționalitate (...) și constată că dispozițiile art. 83 alin. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/1998 (...) sunt neconstituționale. ”

D. Codul de procedură civilă

Articolul 322

„Revizuirea unei hotărâri rămase definitivă în instanța de apel sau prin neapelare, precum și a unei hotărâri dată de o instanță de recurs atunci când evoca fondul, se poate cere în următoarele cazuri:

(9) Dacă Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.”

I. Asupra pretinselor încălcări ale art. 6 § 1 din Convenție

31. Din perspectiva art. 6 § 1 din Convenție, reclamanții formulează următoarele două capete de cerere: primul determinat de respingerea acțiunii lor în anularea ipotecii din cauza neplății cauțiunii și al doilea întemeiat pe refuzul Curții Supreme de a trimite cauza în fața Curții Constituționale.

32. Curtea le va analiza separat.

A. Respingerea acțiunii în anularea ipotecii din cauza neplății cauțiunii

33. Reclamanții se plâng de faptul că respingerea acțiunii lor în anulare a ipotecii din cauza neplății cauțiunii le-a încălcat dreptul de acces la o instanță așa cum este el garantat de art.6 § 1 din Convenție, care prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) a cauzei sale, de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...).”

1. Asupra admisibilității

34. Guvernul afirmă că reclamanții nu au invocat lipsa de resurse financiare și că au beneficiat de un termen, care a curs de la data de 19 martie până la data de 9 aprilie 2002, pentru a plăti cauțiunea.

35. Reclamanții nu au prezentat observații asupra acestui aspect.

36. Curtea reține că argumentul Guvernului se aseamănă cu o excepție întemeiată pe neepuizarea căilor de atac interne, care este strâns legată de esența capătului de cerere întemeiat pe art. 6 § 1 din Convenție, astfel încât este cazul să fie unită cu fondul (vezi, *mutatis mutandis*, *Iorga împotriva României*, nr. 4.227/02, § 29, 25 ianuarie 2007).

37. Pe de altă parte, Curtea constată, în lumina tuturor elementelor aflate în posesia sa, că acest capăt de cerere nu este vădit neîntemeiat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Pe de altă parte, ea constată că acesta nu este lovit de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Așadar, el trebuie declarat admisibil.

2. Asupra fondului

a) Argumentele părților

38. Guvernul reamintește că interesul unei bune administrări a justiției poate necesita impunerea unei restricții financiare la accesul la o instanță. În acest sens, el citează cauzele *Kreuz împotriva Poloniei* (nr. 28.249/95, CEDO 2001-VI, § 54) și *Tolstoy-Miloslavsky împotriva Regatului Unit* (13 iulie 1995, seria A nr. 316-B, pp. 80-81, §§ 61 și următoarele).

39. El consideră că obligația de a plăti o cauțiune constituie o ingerință admisă în dreptul de acces la o instanță, având în vedere că ea este prevăzută de lege (și anume art. 25 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/1998), că ea urmărește scopuri legitime, urmărind să garanteze celeritatea procedurii de executare silită și să protejeze creditorul împotriva relei-credințe a debitorului și că este proporțională cu aceste scopuri.

40. Guvernul observă că actul normativ în cauză reglementa o procedură specială având ca obiect recuperarea anumitor active ale băncilor în care statul era acționar majoritar, în vederea rezolvării dificultăților lor financiare.

41. De asemenea, el subliniază că natura însăși a cauțiunii este cea a unei garanții care, în caz de admitere a contestației, îi este restituită persoanei care a plătit-o.

42. În ceea ce privește suma cauțiunii, Guvernul constată că ea a fost stabilită prin lege, și nu de către instanțe. El adaugă că această sumă nu trebuia să fie derizorie pentru a putea reprezenta o adevărată garanție în exercitarea cu bună-credință a drepturilor procesuale.

43. El observă că, în speță, spre deosebire de Cauza Kreuz menționată mai sus, instanțele naționale nu pot modifica suma cauțiunii ținând cont de situația financiară a reclamanților, în măsura în care această sumă este stabilită prin lege.

44. El constată că hotărârile instanțelor naționale nu au fost arbitrare și că ingerința în dreptul de acces la o instanță era proporțională cu scopurile urmărite, având în vedere și faptul că această cauțiune putea să le fie restituită reclamantilor.

45. Reclamantii contestă argumentele Guvernului.

46. Ei reamintesc că, potrivit jurisprudenței Curții (*De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței*, Hotărârea din 16decembrie 1992, seria A nr. 253B), efectivitatea dreptului de acces la o instanță impune ca exercitarea dreptului în cauză să nu fie împiedicată de existența vreunui obstacol de drept sau de fapt ce ar putea afecta esența însăși a dreptului. Reclamantii observă că obstacolele de fapt cuprind stabilirea unei valori excesive a unei sume care, conform legislației naționale, trebuie achitată pentru exercitarea unei acțiuni în justiție sau a unei căi de atac, dacă partea interesată nu dispune de resurse financiare suficiente (*Ait-Mouhoub împotriva Franței*, 28 octombrie 1998, *Culegere* 1998-VIII).

47. Ei apreciază că ingerința în dreptul lor de acces la o instanță nu era prevăzută de lege, în măsura în care acțiunea lor în anulare a ipotecii era supusă unei taxe de timbru scăzute, în timp ce Curtea de Apel București, recalificând acțiunea în contestație la executare, a făcut astfel aplicabil art. 25 alin. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/1998. Reclamantii consideră că această prevedere, a cărei neconstituționalitate a fost constatată prin Decizia din data de 29 ianuarie 2004 a Curții Constituționale, nu putea fi considerată lege.

48. În opinia lor, argumentele Guvernului asupra scopului legitim urmărit nu pot fi luate în considerare, în măsura în care creditorul însuși nu fusese diligent în vederea recuperării creanței sale, a cărei prescriere a fost constatată prin Decizia din data de 29 septembrie 1999 a Tribunalului București.

49. În ceea ce privește proporționalitatea ingerinței, ei subliniază că suma excesivă a cauțiunii a constituit un obstacol insurmontabil pentru dreptul lor de acces la o instanță. În acest sens, ei constată că această sumă reprezenta 20% din întreaga creanță și nu din valoarea imobilului ce făcea obiectul ipotecii. Mai mult, această sumă depășea cu mult valoarea obiectului litigiului, precum și prețul la care imobilul a fost vândut la licitație. Ei subliniază și că Curtea de Apel București a respins o contestație la executare pentru același motiv al neplății cauțiunii.

50. Reclamantii concluzionează că, din cauza valorii sale, cauțiunea nu a reprezentat o garanție, ci, dimpotrivă, o măsură de natură să îi împiedice să se adreseze unei instanțe pentru analizarea cauzei.

b) Aprecierea Curții

51. Curtea reamintește că art. 6 § 1 din Convenție garantează fiecărui individ dreptul ca o instanță să fie sesizată cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Astfel, el consacră un „drept la o instanță“, al cărui drept de acces, și anume dreptul de a sesiza instanța în materie civilă, nu constituie decât unul dintre aspecte.

52. Totuși, „dreptul la o instanță“ nu este absolut. El se pretează la limitări deoarece, prin însăși natura sa, el impune o reglementare a statului care este liber să aleagă mijloacele pe care le va utiliza în acest scop.

53. În această privință Curtea reamintește că ea nu a exclus niciodată faptul că interesele unei bune administrări a justiției ar putea justifica impunerea unei restricții financiare la accesul unei persoane la o instanță (*Tolstoy-Miloslavsky*, menționată mai sus, pp. 80-81, §§ 61 și următoarele, și *Kreuz*, menționată mai sus, § 59).

54. În ciuda marjei de apreciere de care dispune statul în materie, Curtea subliniază că o limitare a accesului la o instanță nu se împacă cu art. 6 § 1 decât dacă urmărește un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit (*Weissman și alții împotriva României*, nr. 63.945/00, 24 mai 2006, § 36).

55. În mod special, în lumina principiului conform căruia Convenția are ca scop să protejeze drepturi nu teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, Curtea reiterează faptul că valoarea cheltuielilor, apreciată în lumina circumstanțelor unei anumite cauze, inclusiv solvabilitatea reclamantului și faza procedurii în care este impusă restricția respectivă sunt factori de luat în seamă la stabilirea împrejurării dacă partea interesată a beneficiat de dreptul său de acces la o instanță sau dacă, din cauza valorii cheltuielilor, accesul la o instanță a fost limitat atât de mult încât dreptul este încălcat în însăși esența sa (*Tolstoy-Miloslavsky*, menționată mai sus, pp. 80-81, §§ 63 și următoarele, *Kreuz*, menționată mai sus, § 60, și *Weissman și alții*, menționată mai sus, § 37).

56. În speță, Curtea observă că neplata sumei de 133.984 euro (EUR) cu titlu de cauțiune pentru introducerea acțiunii a dus la anularea acesteia.

57. Curtea constată încă de la început că suma respectivă, care este fără îndoială foarte mare pentru orice justițiabil de rând, nu era justificată nici de circumstanțele speciale ale cauzei, nici de situația financiară a reclamantilor, ci reprezenta un procent fix, stabilit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/1998. În aceste condiții, Curtea nu poate fi de acord cu argumentul Guvernului, conform căruia reclamanții nu au invocat lipsa lor de resurse.

58. Ținând cont de mărimea cuantumului cauțiunii, Curtea nu poate subscrie nici la argumentul Guvernului, conform căruia reclamanții au beneficiat de termenul de la 19 martie până la 9 aprilie 2002 pentru a achita cauțiunea.

59. Curtea statuează că suma solicitată din partea reclamantilor pentru a introduce acțiunea era excesivă cu atât mai mult cu cât ea depășea cu mult valoarea la care imobilul fusese evaluat la încheierea contractului de ipotecă, precum și suma obținută în urma vânzării sale la licitație (vezi paragrafele 6 și 24 de mai sus). Ea nu poate specula asupra calificării acțiunii în cauză, nici asupra eventualei restituiri a cauțiunii în caz de admitere a acțiunii.

60. Curtea observă că obligația impusă reclamantilor de a achita o cauțiune extrem de ridicată pentru a putea introduce acțiunea i-a lipsit de posibilitatea de a obține examinarea fondului cauzei și, prin urmare, de dreptul lor de acces la o instanță. Mai mult, ea observă că Curtea Constituțională, sesizată într-o altă cauză cu o excepție de neconstituționalitate a prevederii legale privind stabilirea valorii cauțiunii, a decis că nu era conformă cu Constituția (vezi paragraful 30 de mai sus).

61. Ținând seama de circumstanțele speței și în special de faptul că restricția litigioasă a intervenit în stadiul inițial al procedurii, Curtea apreciază că ea a fost disproporționată și că astfel a adus atingere înseși esenței dreptului de acces la o instanță (vezi, *mutatis mutandis*, *Teltronic-CATV împotriva Poloniei*, nr. 48.140/99, 10 ianuarie 2006).

62. Prin urmare, Curtea a concluzionat că statul nu a păstrat un echilibru just între interesul său de a percepe cheltuieli de judecată, pe de o parte, și interesul reclamantilor de a-și expune pretențiile în fața unei instanțe, pe de altă parte.

63. Prin urmare, Curtea respinge excepția de neputință a căilor de atac interne, ridicată de Guvern, și constată că a avut loc încălcarea art. 6 § 1 din Convenție.

B. Refuzul Curții Supreme de a trimite cauza în fața Curții Constituționale

64. Reclamanții apreciază că refuzul Curții Supreme de a trimite cauza în fața Curții Constituționale pentru a statua asupra excepției de neconstituționalitate pe care au ridicat-o este contrar art. 6 § 1 din Convenție.

1. Asupra admisibilității

65. Curtea constată, în lumina tuturor elementelor aflate în posesia sa, că acest capăt de cerere nu este vădit neîntemeiat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Mai mult, Curtea observă că nu este lovit de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, el trebuie declarat admisibil.

2. Asupra fondului

66. Guvernul nu exclude faptul că refuzul unei instanțe naționale, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, de a trimite o cauză în fața unei alte instanțe ar putea aduce atingere dreptului de acces la o instanță, dacă un astfel de refuz are un caracter arbitrar. Totuși, el apreciază că nu acesta este cazul în speță. El consideră că, chiar dacă refuzul Curții Supreme de a trimite cauza în fața Curții Constituționale ar putea fi considerat o ingerință în dreptul reclamanților la o instanță, această ingerință era prevăzută de lege, urmărirea un scop legitim și era proporțională cu acest scop.

67. El arată că, potrivit art. 2 alin. 3 din Legea nr.47/1992, Curtea Constituțională nu este competentă să se pronunțe asupra modului de interpretare sau aplicare a legii. Or, Curtea Supremă și-a motivat refuzul prin faptul că excepția în cauză se referea la interpretarea și aplicarea textului de lege, și nu la neconstituționalitatea sa. În ceea ce privește scopul legitim urmărit, Guvernul face trimitere la cerința celerității procedurii și la interesul creditorului de a-și recupera creanța. În ceea ce privește proporționalitatea ingerinței, el consideră că decizia Curții Supreme a fost suficient motivată și că, de aceea, nu are un caracter arbitrar.

68. În plus, Guvernul constată că reclamanții au ridicat această excepție într-un alt dosar și că Curtea Constituțională a respins-o prin Decizia din data de 30 septembrie 2003. Așadar, el apreciază că reclamanții au beneficiat de posibilitatea de a li se analiza excepția de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională și că refuzul Curții Supreme de a trimite cauza în fața acestei instanțe nu le-a încălcat dreptul de acces la instanță.

69. Reclamanții contestă argumentul Guvernului. Ei arată că Curtea Supremă, refuzând în mod arbitrar să trimită cauza în fața Curții Constituționale, s-a ridicat ea însăși la rangul de instanță constituțională, săvârșind astfel un abuz de putere lipsit de cea mai mică justificare, în măsura în care Curtea Constituțională era singura competentă să analizeze excepția de neconstituționalitate și în care soluția procedurii depindea de soluția pe care ar fi dat-o această instanță.

70. În plus, ei constată că Curtea Constituțională, sesizată ulterior cu aceeași excepție într-o altă cauză, a admis-o prin Decizia din data de 29 ianuarie 2004.

71. După părerea lor, art. 2 alin. 3 din Legea nr. 47/1992, invocat de Guvern, nu era pertinent în speță, având în vedere faptul că ei nu contestau interpretarea sau aplicarea art. 25 alin.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/1998, ci invocau, în schimb, neconstituționalitatea sa. Reclamanții consideră că refuzul Curții Supreme de a trimite cauza a fost abuziv și nu putea fi justificat nici de cerința de celeritate a procedurii, nici de interesele creditorului. În plus, ei consideră că o astfel de ingerință ar fi disproporționată cu scopurile invocate.

72. Reclamanții consideră că faptul că Curtea Constituțională a analizat aceeași excepție, pe care și ei au invocat-o într-o altă procedură, nu-i putea lipsi de dreptul de acces la o instanță în procedura în anulare a ipotecii.

73. Ținând cont de concluziile sale de la paragrafele 60 și 61 de mai sus, Curtea nu consideră necesar să examineze acest capăt de cerere (vezi, *mutatis mutandis*, *Ciobanu împotriva României*, nr. 29.053/95, § 41, 16 iulie 2002, și *Mateescu și alții împotriva României*, nr. 30.698/96, § 37, 22 octombrie 2002).

II. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

74. Reclamanții arată faptul că somarea lor din data de 18 septembrie 2001 se referea la un drept prescris și că vânzarea la licitație a imobilului ce le aparținea a avut loc în timp ce procedura referitoare la prescrierea dreptului de a obține executarea silită se afla încă pe rolul Tribunalului București. Ei apreciază că refuzul instanțelor naționale de a le examina cauza le-a încălcat dreptul la respectarea bunurilor, așa cum este el garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Asupra admisibilității

75. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este vădit neîntemeiat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Mai mult, Curtea observă că nu este lovit de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, el trebuie declarat admisibil.

B. Asupra fondului

76. Guvernul constată că raportul juridic instituit prin încheierea contractului de ipotecă între bancă și reclamanți este un raport de drept civil, creat între particulari și în raport cu care statul este un terț. Mai mult, el consideră că reclamanții ar fi avut posibilitatea să achite, înainte de vânzarea la licitație a bunului lor, creditul pe care îl garantaseră și să introducă după vânzare o acțiune împotriva terțului sau să ceară înscrierea lor în tabelul creditorilor săi, în vederea recuperării contravalorii imobilului lor.

77. De asemenea, Guvernul apreciază că ingerința în dreptul reclamanților la respectarea bunului lor era prevăzută de lege, urmarea un scop legitim și era proporțională cu acest scop. El consideră că, în speță, nu a avut loc nicio încălcare a dreptului reclamanților la respectarea bunului lor.

78. Reclamanții contestă argumentele Guvernului, apreciind că încălcarea dreptului lor de proprietate a fost consecința refuzului instanțelor naționale de a le analiza cererile.

79. Curtea consideră că acest capăt de cerere este direct legat de capătul de cerere analizat din perspectiva art. 6 § 1 din Convenție. Ținând cont de concluziile sale de la paragrafele 62 și 63 de mai sus, ea apreciază că nu este cazul să statueze asupra temeiniciei sale (vezi, *mutatis mutandis*, printre altele, *Glod împotriva României*, nr. 41.134/98, § 46, 16 septembrie 2003, *Albina împotriva României*, nr. 57.808/00, § 43, 28 aprilie 2005, *Lungoci împotriva României*, nr. 62.710/00, § 48, 26ianuarie 2006).

III. Asupra celorlalte pretense încălcări ale art. 6 § 1 din Convenție

80. Invocând în esență art. 6 § 1 din Convenție, reclamanții se plâng de faptul că Curtea de Apel București, prin decizia din data de 14 noiembrie 2002, a favorizat AVAB într-o procedură în care ei nu erau părți (vezi paragrafele 17-20 de mai sus).

81. Invocând în esență art. 6 § 1 din Convenție, reclamanții se plâng de respingerea, prin Decizia din data de 30 septembrie 2003 a Curții Constituționale, a excepției de neconstituționalitate pe care au ridicat-o (vezi paragraful 27 de mai sus).

82. Ținând cont de totalitatea elementelor aflate în posesia sa și în măsura în care ea este competentă să examineze pretențiile formulate, Curtea nu a constatat nicio aparență de încălcare a drepturilor și libertăților garantate de Convenție sau de protocoalele sale.

83. Rezultă că acest capăt de cerere este vădit neîntemeiat și trebuie respins în conformitate cu art. 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

84. De asemenea, reclamanții se plâng, din perspectiva art.6 § 1 din Convenție, de faptul că Curtea Supremă de Justiție nu a procedat la administrarea probelor în cadrul procedurii în revizuire ce s-a finalizat prin Decizia sa din data de 12 iunie 2003 (vezi paragraful 16 de mai sus).

85. Curtea observă că, solicitând revizuirea Deciziei din data de 5 noiembrie 2002 a Curții Supreme, reclamanții urmăreau să obțină redeschiderea procedurii încheiate cu o decizie definitivă. Or, ea reamintește că, conform unei jurisprudențe constante, Convenția nu garantează, ca atare, dreptul la revizuirea unui proces [vezi, *mutatis mutandis*, *Constandache împotriva României* (dec.), nr. 46.312/99, 11 iunie 2002].

86. Rezultă că acest capăt de cerere este incompatibil *ratione materiae* cu prevederile Convenției în sensul art.35 § 3 și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 4.

IV. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

87. Conform art. 41 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

88. Reclamanții solicită cu titlu de daune materiale suma de 173.167 euro (EUR) reprezentând valoarea bunului lor. Ei prezintă un deviz estimativ pe care l-au întocmit la data de 12 aprilie 2006, ținând cont „de prețurile minime” de pe piața imobiliară.

89. Guvernul contestă această sumă. El subliniază că acest bun al reclamanților a fost evaluat la 215.699.000 lei românești vechi (ROL), adică 106.098 dolari americani (USD), cu ocazia încheierii contractului de ipotecă, și că el a fost vândut la licitație pentru o sumă de 1.495.004.000 ROL, adică 44.779 USD. De asemenea, el observă că reclamanții nu au prezentat niciun raport de expertiză pentru a susține suma solicitată și că, în plus, devizul estimativ pe care l-au furnizat este speculativ și nu conține criteriile de natură tehnică, cum ar fi amplasamentul imobilului, vechimea sa, starea sa, structura și accesul la utilități. Mai mult, el constată că acest deviz nu este susținut de anunțuri imobiliare sau informații furnizate de Camera Notarilor Publici referitor la prețurile imobilelor.

90. Ca răspuns la observațiile Guvernului asupra art. 41 din Convenție, reclamanții au furnizat un raport de expertiză din data de 6 septembrie 2006, conform căruia valoarea imobilului în cauză este de 220.000 EUR, precum și anunțuri imobiliare.

91. Guvernul nu a comunicat observații complementare despre acest subiect.

92. Reclamanții mai solicită și suma de 27.500 EUR cu titlu de daune morale pentru „hărțuirea judiciară” ale cărei victime au fost și care a avut consecințe asupra sănătății și imaginii lor, precum și asupra veniturilor lor. Ei furnizează în acest sens documente medicale ce atestă internarea celei de-a doua reclamante într-un institut oncologic în perioada 23 noiembrie - 5 decembrie 2005 și în perioada 7-10 martie 2006, precum și două intervenții chirurgicale pe care aceasta le-a suferit. Ei susțin că au suferit prejudicii de imagine din cauza anunțurilor referitoare la vânzarea la licitație a bunului lor, publicate în mai multe rânduri în mai multe ziare. În sfârșit, ei apreciază că veniturile lor s-au diminuat din cauza timpului alocat pentru asigurarea apărării lor în procedurile litigioase.

93. Guvernul consideră că suma solicitată cu titlu de daune morale nu este fondată, în măsura în care reclamanții nu au demonstrat o legătură de cauzalitate între suferințele psihice invocate și pretinsa încălcare a drepturilor garantate de Convenție.

94. Guvernul apreciază că hotărârea Curții ar putea constitui în sine o reparație suficientă a pretinsului prejudiciu moral suferit de reclamanți.

95. Curtea observă că, în speță, singurul fundament de reținut pentru acordarea unei reparații echitabile constă în faptul că reclamanții nu au beneficiat de un drept de acces la o instanță pentru a-și expune pretențiile.

96. În ceea ce privește prejudiciul material pretins, Curtea nu poate specula asupra rezultatului pe care l-ar fi avut acțiunea în anulare a ipotecii, dacă încălcarea Convenției nu ar fi avut loc. Așadar, nu este cazul să li se acorde reclamanților vreo despăgubire cu acest titlu (vezi *Lungoci*, menționată mai sus, § 53, și, *mutatis mutandis*, *Findlay împotriva Regatului Unit*, hotărârea din 25 februarie 1997, *Culegere* 1997-I, p. 284, § 85).

97. În ceea ce privește prejudiciul moral, Curtea apreciază că reclamanții au suferit într-adevăr o frustrare din cauza respingerii acțiunii lor. Statuând în echitate, Curtea le acordă suma de 5.000 EUR cu titlu de daune morale.

98. Curtea reamintește, de asemenea, jurisprudența sa bine stabilită, conform căreia, în caz de încălcare a art. 6 din Convenție, reclamanții trebuie repuși, cât mai curând posibil, într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă nu ar fi avut loc încălcarea cerințelor acestei prevederi [*Piersack împotriva Belgiei* (art. 50), Hotărârea din 26 octombrie 1984, seria A nr. 85, p. 16, § 12]. O hotărâre care constată o încălcare atrage pentru statul pârât obligația juridică nu numai de a le plăti părților interesate sumele alocate cu titlu de reparație echitabilă, ci și de a alege, sub controlul Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, măsurile generale și/sau, dacă este cazul, individuale ce trebuie adoptate în ordinea sa juridică internă pentru a pune capăt încălcării constatate de Curte și a-i înlătura, în măsura posibilului, consecințele, astfel încât să restabilească, pe cât posibil, situația anterioară acesteia (*Ilașcu și alții împotriva Moldovei și Rusiei* [MC], nr. 48.787/99, § 487, CEDO 2004-VII).

99. Art. 322 § 9 din Codul de procedură civilă permite revizuirea unui proces pe plan intern, dacă Curtea a constatat încălcarea drepturilor unui reclamant. În plus, Curtea apreciază că atunci când constată că un reclamant nu a avut acces la o instanță stabilită prin lege, redresarea cea mai potrivită ar fi, în principiu, rejudecarea sau redeschiderea procedurii în timp util și cu respectarea cerințelor art. 6 din Convenție (vezi *Lungoci*, menționată mai sus, § 56; *Yanakiev împotriva Bulgariei*, nr.40.476/98, § 90, 10 august 2006).

B. Cheltuieli de judecată

100. Reclamanții solicită suma de 4.145 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată în procedurile judiciare interne și în fața Curții. În acest sens, ei prezintă documente justificative relevante pentru o sumă totală de 98.700.000 ROL, din care 89.700.000 ROL pentru procedura în fața Curții.

101. Guvernul nu se opune acordării reclamanților a unei sume care să corespundă cheltuielilor necesare, legate de procedura internă și de cea în fața Curții, care să fie susținute cu documente.

102. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care li s-a stabilit realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil.

103. Cu toate acestea, trebuie ținut cont de faptul că Curtea a constatat în speță o încălcare a unui singur capăt de cerere formulat de reclamanți. Conform art. 41, un reclamant poate recupera numai cheltuielile de judecată rezonabile în ceea ce privește cuantumul lor și care au fost real și necesar angajate pentru a încerca să corecteze în ordinea juridică internă și în fața Curții încălcările constatate de aceasta (vezi, *mutatis mutandis*, *I.J.L. și alții împotriva Regatului Unit* din 19septembrie 2000, cererile nr. 29.522/95, 30.056/96 și 30.574/96, *Culegere* 2000-IX, § 151).

104. În speță, ținând cont de documentele justificative furnizate de reclamanți și având în vedere criteriile de mai sus, Curtea consideră rezonabilă suma de 2.500 EUR, cu toate cheltuielile incluse, și le-o acordă reclamanților.

C. Dobânzi moratorii

105. Curtea consideră potrivit ca rata dobânzii moratorii să se bazeze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
ÎN UNANIMITATE,

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 6 § 1 din Convenție privind dreptul de acces la o instanță și pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și inadmisibilă în rest;

2. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 6 § 1 din Convenție din cauza anulării acțiunii reclamanților pentru neplata cauțiunii;

3. hotărăște că nu este cazul să statueze asupra capătului de cerere întemeiat pe art. 6 § 1 din Convenție referitor la refuzul Curții Supreme de Justiție de a trimite dosarul în fața Curții Constituționale;

4. hotărăște că nu este cazul să statueze asupra capătului de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;

5. hotărăște:

a) ca statul pârât să asigure redeschiderea procedurii în cel mult 3 luni de la data rămânării definitive a prezentei hotărâri, conform art. 44 § 2 din Convenție, dacă reclamanții doresc acest lucru, și să le plătească simultan următoarele sume: (i) 5.000 EUR (cinci mii euro) cu titlu de daune morale; (ii) 2.500 EUR (două mii cinci sute euro) cu titlu de cheltuieli de judecată;

b) ca sumele respective să fie convertite în moneda statului pârât, la cursul de schimb valabil la data plății, la care să fie adăugată orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit;

c) ca, începând de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, aceste sume să se majoreze cu o dobândă simplă având o rată egală cu cea a facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, valabilă în această perioadă, majorată cu 3 puncte procentuale;

6. respinge cererea de reparație echitabilă pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 20 decembrie 2007, în conformitate cu art. 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Boštjan M. Zupančič,	Santiago Quesada,
președinte	grefier